



Aan de Tijdelijke commissie Sociaal

Geachte commissieleden,

Met deze brief bieden we u de achtste raadsmonitor welzijn, zorg en jeugdhulp aan. De raadsmonitor is een hulpmiddel voor de gemeenteraad om inzicht te krijgen in de werking van het stelsel van welzijn, zorg en jeugdhulp in Rotterdam en verschijnt twee keer per jaar. De monitor toont de cijfers bij de verschillende onderdelen van zorg en ondersteuning in Rotterdam. De versie die halverwege het jaar verschijnt, waaronder deze, toont cijfers over het gehele afgelopen kalenderjaar. De cijfers hierin tonen, indien mogelijk, ook de ontwikkeling ten opzichte van eerdere jaarhelften.

Verder wordt in deze brief de bredere context bij de raadsmonitor geschetst, waaronder enkele relevante ontwikkelingen in het stelsel, waar we staan en waar onze inzet zich de komende periode op richt.

Nadere toelichting van ontwikkelingen in de raadsmonitor

Effecten corona en inzet extra rijksmiddelen

Door corona was 2021, evenals 2020, een bijzonder jaar. Dankzij de enorme inzet van de medewerkers van de gemeente en van de zorgaanbieders is ook in deze moeilijke tijden passende zorg en ondersteuning geboden. Wel zagen we negatieve effecten van de pandemie op het welzijn van Rotterdammers. Zo hadden de beperkende maatregelen impact op de kwetsbare jeugdigen. Mede hierom zijn extra middelen vrijgemaakt en ingezet voor jeugdhulp. Bij de jeugd-GGZ hielpen de zorgaanbieders in 2021 meer jeugdigen dan het jaar daarvoor. De zorgaanbieders breidden het aantal beschikbare plekken in de tweede helft van 2021 verder uit. Voor ambulante jeugdhulp voor jeugdigen met een beperking bleek uitbreiding binnen de huidige contracten niet mogelijk; hiervoor heeft een extra gunning plaats gevonden. Aanbieders helpen hiermee zeker 150 extra jeugdigen, vanaf de tweede helft van 2021.



Voorts verwachten we vanaf de eerste helft van 2022 een groei te zien van het cliëntenbestand. Voor de jeugd-GGZ breiden de aanbieders in 2022 het aantal beschikbare plekken met ruim 1.000 uit via een nieuwe gunning. We financieren dit door middel van de extra jeugdhulpmiddelen die VWS beschikbaar stelt. Dit bedrag loopt in 2022 op tot ruim € 60 mln. voor Rotterdam. Naast uitbreidingen zetten we een deel van deze middelen in om de reguliere jeugdhulpbegroting rond te krijgen. Dit, omdat we ook in voorgaande jaren niet uitkwamen met de door VWS beschikbaar gestelde jeugdhulpmiddelen en als gemeente hierop geld moesten bijleggen. Naast de extra jeugdhulpmiddelen ontvangt de gemeente NPO-middelen van het Rijk voor herstel én ontwikkeling van jongeren in het onderwijs. Hiervan zullen we een deel inzetten voor zorg en welzijn op scholen.

Herstel instroom en meldingen na corona

Het aantal cliënten met een dyslexiebehandeling is weer gestabiliseerd, na de groei in het eerste half jaar van 2020 als gevolg van de corona-inhaalslag. Ten opzichte van het 1^e halfjaar 2021 daalde in het 2^e halfjaar zowel het aantal adviesvragen als het aantal meldingen bij VTRR. Het effect van de coronamaatregelen op het aantal adviesvragen en meldingen, waaronder de lockdown in een deel van Q4, is moeilijk vast te stellen.

Ontwikkelingen wijkteams

De wijkteams hebben een sterke positie in de wijk en in het netwerk en de tevredenheid van cliënten over de hulpverlening van de wijkteams is hoog. Tegelijkertijd is de wijkteamorganisatie ook zwaar belast en is er ruimte voor verbetering. Zo hebben sommige wijkteams te maken met opgelopen wachttijden. Onder andere de wachtlijsten bij specialistische zorg en de woningnood (door het ontbreken van geschikte woonruimte duurt het vaak langer op problemen duurzaam op te lossen) leggen extra druk op de wijkteams. Ook heeft de coronacrisis ervoor gezorgd dat meer Rotterdammers kampen met (complexe) problemen. Dat kan liggen op het vlak van financiën, door het wegvallen van werk of opdrachten. We zien, met name bij de jeugdige groep, een toename in problemen rond zingeving, depressieve gevoelens, tot uiteindelijk zelfs zware GGZ-problematiek als eetstoornissen en suïcidale neigingen. Er wordt hard gewerkt om de druk op de wijkteams te verlagen. Zo zetten we extra capaciteit in om de wachttijden te verlagen en wordt met de nieuwe inkoop getracht meer flexibiliteit in te bouwen, zodat we kunnen meebewegen met de toenemende vraag naar zorg en ondersteuning.

Betrokkenheid wijkteams bij Hulpteam Toeslagen 010

De wijkteams zijn betrokken bij het Hulpteam Toeslagen 010 om de Rotterdamse gedupeerden van de toeslagenaffaire te helpen. Alles is erop gericht om deze mensen zo snel mogelijk te helpen. Hier zetten we een aantal wijkteammedewerkers op in en om deze extra hulp te kunnen bieden, trekken we extra capaciteit aan.

Aantal contactmomenten VraagWijzer nog niet op oude niveau

Een effect van de pandemie betreft ook de forse daling van het aantal contacten bij de balie van de VraagWijzer. Het aantal contactmomenten is nog niet terug op het oude niveau van voor de pandemie. In de tweede helft van 2021 hebben 69.134 Rotterdammers contact opgenomen met de VraagWijzer tegenover 72.877 in dezelfde periode vorig jaar.



Welzijn/Wijknetwerk

Bij Welzijn gaat het o.a. om de functies (vroeg)signaleren, het aanjagen van eigen kracht en talenten van bewoners (jeugd en volwassenen) en activering en participatie. Welzijn is in het stelsel de 'vooruitgeschoven post' waarbij de nadruk ligt op (collectieve) preventie. Welzijn signaleert en stuurt door naar passende hulp en ondersteuning. Welzijn stimuleert onderlinge samenwerking tussen partijen uit het wijknetwerk. Daarbij werkt welzijn complementair aan de VraagWijzer, CJG, stedelijke loketten en de Wijkteams.

Alternatieve vorm van huisbezoeken 75+

De huisbezoeken 75+ hebben als gevolg van de pandemie maar in beperkte mate plaatsgevonden. Er heerste zowel bij ouderen als vrijwilligers angst om bezoek te ontvangen dan wel een huisbezoek af te leggen. In de loop van 2021 is een alternatieve vorm van een huisbezoek ontwikkeld, te weten de gesprekken met ouderen aan de voordeur. Dat wordt gedaan aan de hand van een korte vragenlijst die door alle welzijnspartijen wordt gebruikt. In 2021 is aan de welzijnspartijen gevraagd deze gesprekken aan de voordeur ook te registreren. In 2021 hebben er in totaal 4.563 gesprekken aan de voordeur plaatsgevonden.

De ervaring met deze gesprekken aan de voordeur hebben geleerd, dat veel ouderen aan de voordeur makkelijker een gesprek aangaan, dan wanneer ze een uitnodiging krijgen voor een huisbezoek. De gesprekken werden ook door bijna alle ouderen als positief ervaren. Men stelde de aandacht op prijs. Vaak werden de gesprekken aan de voordeur ook vergezeld van een klein cadeautje, zoals een plantje of iets lekkers. Ook uit de korte gesprekjes werd in veel gevallen duidelijk waar de ouderen mee zaten en werd een programma achtergelaten van activiteiten waar de ouderen deel aan konden nemen.

Wmo-maatwerkondersteuning groeit

Bij de Wmo zijn al enkele jaren dezelfde trends waar te nemen: het aantal Rotterdammers met Wmo-maatwerkondersteuning groeit (paragraaf 6.4.2). Deze groei is met name waar te nemen voor de cliëntgroepen Ouderen en (O)GGZ extramuraal. Deze groei is te verklaren door vergrijzing, het feit dat ouderen langer zelfstandig wonen en de extramuralisering van de GGZ.

Realisatie jongerenhubs door herstelaanpak corona

Het college zet zich in voor een generatie zonder achterstanden. De coronacrisis zet deze ambitie onder druk. Vanuit de herstelaanpak 'Rotterdam sterker door jongeren' zijn activiteiten door de hele stad ontwikkeld. Het doel van deze herstelaanpak is om de impact van de pandemie op jongeren te dempen met als beoogd effect meer perspectief voor jongeren, een grotere zelfredzaamheid en meer zelfoplossend vermogen. Dit effect bereiken we door een integrale aanpak (op de domeinen werk, schulden, veiligheid, onderwijs, wonen) met snelle acties en tijdig ingrijpen. Tijdens de coronacrisis werd extra duidelijk hoe belangrijk het is voor jongeren om elkaar te kunnen ontmoeten en samen activiteiten te ondernemen. Als onderdeel van de herstelaanpak zijn negen jongerenhubs hiervoor ingericht. Dit zijn voorzieningen die door de stad zijn ingericht waar jongeren zelf nauw betrokken zijn bij de inrichting, programmering en de uitvoering van de activiteiten.



Relatie raadsmonitor met andere brieven en rapportages

We blijven u tussentijds ook informeren over de voortgang van specifieke onderwerpen en financiën via afzonderlijke stukken. We kiezen hiervoor, omdat we de omvang van de raadsmonitor beperkt willen houden, zodat deze blijft aansluiten bij de aanleiding voor en functie van de raadsmonitor en de leesbaarheid ervan. Daarnaast willen we de administratieve belasting voor het maken van de monitor beperkt houden, zowel voor de betrokken professionals, aanbieders als voor de gemeente zelf. Als u nieuwe indicatoren of onderwerpen wilt toevoegen aan de raadsmonitor, vragen we u om aan te geven welke bestaande indicatoren u niet langer wil opnemen.

Toekomst raadsmonitor

De raadsmonitor is ingesteld door de vorige gemeenteraad en werd in het verleden betrokken bij de begroting en de voorjaarsnota om data te tonen bij het geld dat we als gemeente uitgeven. In 2021 heeft de raad ermee ingestemd om de raadsmonitor te betrekken bij de voortgang van het beleidsplan 'Heel de Stad'. In dit beleidsplan is bepaald dat Rotterdam haar traditionele wijze van sturing op processen, productie en financiën wil keren naar een sturing vanuit de beoogde maatschappelijke impact. We willen gaan meten in hoeverre onze beleidsinterventies impact hebben op de ontwikkeling van een kansrijk, veilig en gezond leven van Rotterdammers. Dit is een ambitieus en complex proces, dat ook zijn invloed heeft op de wijze waarop de huidige raadsmonitor is ingericht. Er wordt nu nagedacht over hoe wij de monitor kunnen comprimeren en zo effectief mogelijk kunnen laten aansluiten op de hoofdlijnen van het beleidsplan 'Heel de stad'. Het resulterende voorstel zal aan uw raad worden voorgelegd.

Met vriendelijke groet,

M.J.W. Struijvenberg
Wethouder Zorg, Ouderen en Jeugdzorg

F. Achbar
Wethouder Welzijn, Samenleven, Sport en Digitale inclusie

Bijlage(n):
Raadsmonitor welzijn, zorg en jeugdhulp 2021